

The Benedict Option: A Strategy for Christians in a Post-Christian Nation

– en recensionsartikel

Stefan Lindholm

Präst i Svenska Kyrkan och redaktör för Theofilos

stefan.lindholm@nla.no

Alistar MacIntyre avslutade sin uppmärksammade kritik av modernismens moralfilosofi, *After Virtue* (1982), med en kommentar om att vi i vårt fragmentiserade västerland nu får vänta oss en ny moralisk ledare, likt Benedikt av Nursia på 500-talet. På 500-talet hade de omgivande ”barbariska” folken belägrat och sönderlagit det Romerska imperiet. Munken Benedikt och hans organisation av klosterväsendet framstod då som en andlig och kulturell överlevnadsstrateg i en mörk tid. På samma sätt är nu det amerikanska (och västerländska) ”imperiet” belägrat – men det är modernismen som är fienden. Därav MacIntyres kommentar om att vi i vår tid behöver vänta vår egen, om än väldigt annorlunda, Benedikt.

Allusionen till denna berättelse om vårt kulturella predikament har den amerikanske författaren Rod Dreher hänvisat till i ett antal artiklar och föredrag de senaste åren. Allusionerna har blivit till en bok: *The Benedict Option*¹ – eller som den i den debatten kommit att kodifieras, ”The Ben Op”. Det bärande budskapet är att den kulturkamp (Culture War) som Dreher själv och många med honom stridit med politiska vapen för att befästa den kristna närvaron i kulturen och samhället har förlorats. Det handlar alltså nu om att överleva belägringen istället för att övervinna det kulturella barbariet. Istället

för att med världsliga vapen försöka återvinna maktpositionen i en degenererad kultur bör kristna istället sluta sig samman i gemenskaper inför en kulturell vintertid likt Benedikt.

Så långt de fyra första kapitlen. I de resterande sex kapitlen går Dreher igenom olika utmaningar och vägar framåt för de som sluter sig till The Ben Op. Här blir det allt tydligare att boken är skriven just som en strategi eller manual för överlevnad (vilket anges i undertiteln.) Dreher förutspår bl a att möjligheterna för beännande kristna till samhällsengagemang kommer att minska så till den grad att de kommer att stå utanför eller i marginalen. Flera tjänster inom det offentliga och det privata kommer att stängas för kristna. Här pekar Dreher på faktorer som HBTQ-lobbyn, upplösandet av (kärn-)familjen och det heterosexuella äktenskapet som normbildande. En traditionell hållning i dessa frågor kommer att marginalisera kristna. Ett tangerande område är utbildning. Även här kommer kristna att utestängas på sin världsbild och sitt levnadssätt. Dreher förslår att vi skall betona privata, kristna, läroinstitutioner som inte bara utbildar för professioner avpassade för en liberalistisk arbetsmarknad. (Side note: Arbetsmarknaden kommer också att ställa kristna i kylan så företag bör upprättas för att hjälpa kristna med för-

sörjning och meningsfullt, relevant, arbete, menar Dreher.) Istället vill Dreher uppväcka det äldre bildningsidealet som danade hela människans karaktär. Detta handlar inte bara om högre utbildning utan att han betonar sådant som sedan länge varit etablerade alternativa utbildningsvägar i det kristna Amerika som "home schooling" och s k "Classical education".

Det finns mycket man skulle kunna kritisera eller problematisera i boken och jag skall blott göra några nedslag. Ett första intryck är att jag undrar vad, förutom den förmodernistiska paketeringen a la Benedikt, som egentligen är nytt för samtida amerikanska kristna. Behovet för kristna att sluta sig samman för att stärka varandra moraliskt och andligt i gemenskaper är inget nytt. Så vad är nytt? Att presidentvalet sammanträffade med publikationen av *The Ben Op* var givetvis lyckat ur en rent publicistisk synpunkt. Men samtidigt var det också själva katalysatorn för en röst som sällan hörs i den kristna offentliga debatten. Många har funnit att de likt Dreher känt sig förvirrade i den senaste tidens utveckling i Amerika. Många protestantiskt och romerskt katolskt kristna, som Dreher själv, har fått sin bild av kristen närvaro i världen hotad eftersom de har kommit att alliera sig med den kristna högerns värdegrundade politik. *The Ben Op* är en personlig och för många nödvändig uppgörelse med Drehers egen bakgrund och förståelse av sig själv som kristen i dagens Amerika. I detta sammanhang blir många gamla idéer nya och återigen angelägna.

Man bör påminna sig om att det politiska landskapet, eller stridslinjerna, i Amerika är påfallande olika från den europeiska – och kanske allra mest den svenska – situationen. Som konservativ republikan och kristen är de viktigaste

frågorna för Dreher anti-abort, kärnfamiljens och det heterosexuella äktenskaps normativa status samt friheten att få utöva sin religion. Dessa tre frågor lever i ett symbiotiskt förhållande för många amerikanska kristna. Inget nämns i boken med samma *pathos* om det kristna ansvaret för att hjälpa flyktingen och de utsatta, ekonomiska orättvisor som en följd av kapitalismen och liberalismen eller miljökatastrofen som väntar runt hörnet. Sådana frågor har allt mer kommit att leva i ett spegelvänt symbiotiskt förhållande för många svenska kristna. Detta signalerar att det finns två horisonter för vad det är att vara kristen i två kultursfär i samma tid (förenklat sammanfattat med *right and left* i Amerika). Ofta befinner dessa två horisonter på en tragisk kollisionkurs.

Ibland får jag intrycket att *The Ben Op* trots allt blir ett medel för ett politiskt mål: att genom utmattning av fiende återvinna övertaget i det kulturkampen. Frågan som inställer sig är om *The Ben Op* verkligen inte är så mycket mer än en *pragmatisk* strategi för att bevara den kristna kulturen och därmed inte så mycket av en återupptäckt av vad en sann kristen identitet i en post-kristen värld verkligen är. (Pragmatism är trots allt Amerikas filosofiska ryggrad.) Jag blir inte helt klar över var Dreher står i denna fråga. Men det kanske inte han heller är. *The Ben Op* blir ett slags lägesrapport i en personlig men också kollektiv process som flera amerikanska kristna just nu går igenom. För jag kan nog inte som läsare (och en något avvaktande sympatisör) förvänta mig att allt är "neat and tidy" i en sådan process. Frågor om det är en genuin återupptäckt eller blott en pragmatisk strategi är kanske på en abstraktionsnivå som inte lämpar sig i själva processen utan först med facit i hand.

Drehers version av The Ben Op kan också tolkas som en flykt-strategi. Den amerikanske filosofen, James K A Smith menar att Drehers förslag är allt för undflyende.² Istället, menar Smith, bör vi anamma en något tidigare tänkares stora idé, nämligen Augustini idé om de två städerna: *civitas dei* och *civitas mundi*. Smith påpekar att Augustinus inte spelade ut de två städerna mot varandra – trots sin tids kulturkamp – utan kallar alla till samhällsnärvaro inte minst i en fragmenterad kultur. Han uppmanade sina kristna bröder att inte dra sig undan till klostren utan tjäna församlingarna i städerna och byarna. Här är jag inte säker på att Smiths val mellan Augustinus och Benedikt (beaktade som kontrasterande ideal) är speciellt lyckat. För detta är inte ett val mellan sekulär eller monastisk, en engagerad och en undflyende, kristendom eftersom både Augustinus och Benedikt förespråkade starka kristna gemenskaper för att kunna vara en god närvaro i världen. En viktig historisk skillnad är att det av vandalerna hårt ansatta rike som biskop Augustinus verkade i var långt mer sammanhållet än det splittrade rike som reformatorn Benedikt verkade i. Pastoral omdömen i sådana tider borde rimligen skilja sig åt. Troligen handlar det väl om urskiljning, om ett ”både-och”, att vissheten säger oss att man i vissa tider bör gravitera mer mot Augustinus kall ut ur klostren och i andra mot Benedikt kall in i klostren.

Man kan också undra vad det är i Benedikts regel som Dreher verkligen integrerar. Jag läste om Benedikts regel när jag läste Dreher och slogs av de enorma skillnaderna mellan Benedikts och Drehers projekt och att de många broar mellan dem som skulle behöva för att få Drehers plan att flyga i stort sett saknas. Snarast är Drehers bok en uppmaning att bygga broar. Men varför just till Benedikt? Benedikts skrivna regel, som är den gyllene regeln för Dreher, är relativt enkel och mycket praktisk. I sin tid för en monastisk kontext var den genial men lämpar sig kanske mindre bra för såg moderna barnfamiljer. Visst, en hel del går att lära sig därifrån, men en så direkt tillämpbar strategi som Dreher verkar se (men inte riktigt visar) är svår att skönja även för den mest välvillige av läsare. Det betyder givetvis inte att Dreher i sak har fel eller att man inte bör lära sig från Benedikt i vår tid. Tvärtom.³

Jag kan hålla med om mycket i boken – trots dess alarmism, dessa anslag, dess amerikanska kontext etc. Att vänta på en Benedikt för vår tid förefaller vara helt riktigt – men jag tror knappast att Dreher själv är den Benedikt varken vi svenskar eller våra amerikanska vänner väntar (vilket han fö aldrig göra explicit anspråk på.) För jag tror inte nödvändigtvis att vår tids Benedikt borde vara så värst annorlunda än munken från Nursia på 500-talet.

Noter

1. Rod Dreher, *The Benedict Option: A Strategy for Christians in a Post-Christian Nation* (NYC: Sentinel, 2017).
2. Dreher övertolkas, enligt min mening, av Smith. De har egentligen betydligt mer gemensamt än vad som Smith får det att verka i sin bitande recension av The Ben Op: <https://www.cardus.ca/comment/article/5039/the-benedict-option-or-the-augustinian-call/>. Man kan spekulera i om det finns någon personlig motsättning eller om den alarmistiska tonen har retat upp Smith. Det senare kan man förstå, det kräver en del tålamod och generositet av läsaren gentemot Dreher i vissa stycken. En något mer balanserad och inte lika alarmistisk bok är James Davidson Hunters bok, *To Change the World: The Irony, Tragedy and Possibility of Christianity* (OUP, 2010). Hunter delar Drehers analys om de amerikanska kristnas allt för politiserade syn på närvaro i kulturen. Men istället för att dra sig undan i monastiska enklaver och subkulturer, hävdar Hunter att vi skall engagera oss på alla samhällets nivåer. Men inte minst skall kristna engagera sig i ledarskap och elitinstitutionerna, där kristna skall utgöra en trogen närvaro ("faithful presence").
3. Ett annat alternativ för Dreher kunde ha varit Bonhoeffers (trots att han är protestant och kritisk till kloster-rörelsens flykt) lilla manual för kristet liv i församlingen: *Liv i gemenskap*. Också skriven i en diaspora-situation sätter den, likt Benedictus, upp levnadsregler för ett kristet hushåll och den för övrigt ligger närmare vår kultursfär än den förmoderna monastiska.